

Tweede gemeentelijk rioleringsplan voor Utrecht

ING. R. DOORNEKAMP, SR. ADVISEUR STEDELIJK WATERBEHEER, INGENIEURSBUREAU UTRECHT

Onlangs presenteerde de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Utrecht het tweede Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het grote verschil met het eerste GRP is dat de doelen in het tweede plan minder technisch en veel concreter zijn geformuleerd.

Als het tweede Gemeentelijke rioleringsplan in maart door de raadscommissie van de gemeente Utrecht wordt aangenomen, dan is Utrecht één van de eerste gemeenten met een tweede generatie GRP. Het plan is bijna geheel volgens de Leidraad Riolerings opgezet en verschilt op een groot aantal punten van het eerste plan dat in 1993 is verschenen. Toen het eerste GRP werd geschreven, was het nog niet mogelijk om gestelde doelen uit een voorgaand riole-

ringsplan te toetsen aan de huidige situatie. Concrete doelen waren nog niet geformuleerd maar werden afgeleid uit het basisrioleringsplan van 1985. Er kon slechts globaal worden ingegaan op de reeds verrichte activiteiten in de periode 1985 – 1992 in relatie tot de afgeleide doelen. In het nieuwe GRP is aangegeven in hoeverre de voorgestelde maatregelen in de periode 1994 – 1997 ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Verder zijn doelen concreter en minder technisch gemaakt door een herformulering in termen van maatschappelijk en milieubelang. De nadruk is komen te liggen op een doelmatige inzameling en transport van afvalwater, het bevorderen van een duurzaam milieu en het verbeteren van de klantgerichtheid. Behalve de doelen zijn ook de functionele eisen en maatstaven concreter geformuleerd. Hierdoor is toetsing aan de huidige situatie beter mogelijk.

Volgens het plan zullen de jaarlijkse kosten verder stijgen van 30,5 miljoen in 1998 tot 34,5 miljoen in 2001. Voor het realiseren van een volledige kostendekking stijgt het rioolrecht in 1998 met 8 gulden (inclusief inflatiecorrectie) tot een tarief van 243 gulden.

Creatieve oplossingen

In het eerste GRP werd nog uitgegaan van Provinciale richtlijnen voor overstorten. Dit betekent dat toen is gekeken naar maximaal toegestane overstortfrequenties. In de afgelopen periode is onderzoek uitgevoerd naar het hydraulisch en milieutechnisch functioneren van het Utrechtse rioolstelsel. Daarbij is – conform de Leidraad module C2100 – het Utrechtse stelsel vergeleken met een referentiestelsel. Aan het Utrechtse stel-

sel moet nog een aantal maatregelen worden getroffen om de vuilemissie van het stelsel te reduceren tot die van het referentiestelsel. Hierbij is gezocht naar creatieve oplossingen. Zo wordt een groot bassin dat in 1993 werd aangelegd voor de saneringswerken in het Griffpark omgebouwd tot bergbezinkbassin.

Begin jaren zeventig werden grote delen van de Catharijnesingel en de Weerdsingel gedempt. Om het water toch doorgang te geven, zijn spuiokers aangelegd. Als straks het water terugkeert in de singels zijn de spuiokers overbodig en kunnen dan prima dienst doen als bergbezinkleiding.

Integraal waterplan

In het nieuwe GRP zijn twee lopende projecten opgenomen. Een van die projecten is het Regenwaterproject. Het doel van dit project is te komen tot een strategisch plan, om de waterketens in de stad, waarbij hemelwater, drinkwater, afvalwater, grond- en oppervlaktewater een rol spelen, zo duurzaam mogelijk te laten verlopen. Het andere project is het Stadswateronderzoek waarbij gekeken wordt naar de oorzaak en effecten van verontreiniging op de ecologische en fysisch-chemische waterkwaliteit. Met deze projecten wordt een stap gezet naar integraal waterbeheer en duurzame stedelijke ontwikkeling. Op termijn kan dit leiden tot het opstellen van een (gemeentelijk) integraal waterplan.

Nieuwe aansluitingen

Belangrijke aandachtspunten in het nieuwe GRP zijn de ongerioleerde percelen en de aansluiting van nieuwe bebouwing. Met name voor het ontheffingenbeleid van de zorgplicht is een inventarisatie gemaakt van de percelen die (nog) niet op de riolerings zijn aangesloten. Het betreft in totaal 52 percelen die buiten de bebouwde kom liggen. Veertien percelen worden in 1998 aangesloten. Voor de overige 38 percelen vraagt de gemeente aan de provincie ontheffing van de zorgplicht. Van 187 percelen binnen de bebouwde kom, waaronder ruim 60 grachtenpanden, is bekend dat deze (nog) niet op de riolerings zijn aangesloten. Voor deze percelen kan geen ontheffing worden aangevraagd. Toch bedragen de kosten van aansluiting van een aantal van deze panden meer dan 30.000 gulden. Hoe hiermee om moet worden gegaan is nog onduidelijk. De problematiek is inmiddels voorgelegd aan het ministerie van VROM. Ondanks de hoge kosten worden de komende zes jaren in ieder geval 23 percelen aangesloten.

Door de woningbouw in Leidsche Rijn zal in de periode 1998 – 2010 de stad Utrecht uitgroeien met minimaal 20.000 woningen

Aanleg van een infiltratievoorziening in de wijk Overvecht waar de gemeente Utrecht een proefproject is gestart voor het afvoeren van hemelwater van dakvlakken, trottoir en parkeerplaatsen naar de bodem.

en ca. 200 ha. bedrijventerrein tot een stad met ca. 320.000 inwoners. Het streven naar duurzaamheid voor het watersysteem binnen Leidsche Rijn wordt gerealiseerd door zo weinig mogelijk hemelwater te laten afstromen in het rioolstelsel. Door toepassing van afkoppeltechnieken en infiltratievoorzieningen wordt gestreefd naar een afkoppelingspercentage van 80 % voor de woongebieden en 35% voor de bedrijventerreinen.

Toetsing van functionele eisen

Het nieuwe GRP geeft behalve een overzicht van de aanwezige voorzieningen ook een beschrijving van de objecten en het functioneren van de riolering. Daarnaast wordt per doel en functionele eis de huidige situatie beschreven. In het plan laat een radargrafiek zien in hoeverre de huidige situatie afwijkt van de gestelde doelen. Hierbij blijkt dat met name voor wat betreft de basisinspanning en instroming via kolken in de huidige situatie de doelstellingen nog niet worden gehaald.

Om een duurzaam milieu te bevorderen heeft een vijftal partijen een convenant Duurzaam bouwen ondertekend. Betrokken partijen stellen zich ten doel gezamenlijk de milieubelasting door bouwactiviteiten zoveel mogelijk te beperken.

De klantgerichtheid is verbeterd door de vaststelling van de Aansluitverordening riolering Utrecht in 1997. De kosten van reparaties aan huisaansluitleidingen onder de openbare grond zullen nu in principe worden betaald door de gemeente.

Veel grote projecten

Voor de komende planperiode zijn enkele ontwikkelingen aan de orde die van invloed zijn op de organisatie van het Utrechtse rioolbeheer. Vooral de Ruimtelijke Ordening Mega-projecten als de Hoogwaardig Openbaar Vervoerlijn, het Utrecht Centrum Project en de VINEX bouwlocatie Leidsche Rijn leggen een belangrijke claim op de capaciteit. Naar de gevolgen voor de organisatie is intern onderzoek verricht. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de meest wenselijke organisatievorm voor de komende grote projecten wordt gevormd door een partnerschap tussen het gemeentelijk ingenieursbureau en een private partner.